

TAMÁSI ARANYERDŐ ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

**Bölcsődei gondozás-nevelés
szakmai programja**

2016-2021

Készítette:

Keszthelyi Katalin

TARTALOMJEGYZÉK

BÖLCSŐDE ADATAI

BEVEZETŐ	5
1.Bölcsődénk minőségpolitikája	6
2.Bölcsődénk küldetése ,missziója	6
3.Bölcsődénk pedagógiai hitvallása	7
4.Jövőképünk	7
5.Gyermekképünk	7
6.Kisgyermeknevelő képünk	8
7.Bölcsődénk jellemzői	9
7.1.A bölcsőde és környezete	9
7.2. A szolgáltatást igénybevevők célcsoportja, összetétele és az ellátandó terület	9
7.3 Helyzetelemzés	10
7.4.Az intézmény alapfeladata és egyéb szolgáltatásai	10
7.5.A szolgáltatás igénybevételének módja, a szolgáltatásról szóló tájékoztatás formája	11
7.6.Bölcsődénk személyi feltételei	13
7.7.Bölcsődénk tárgyi feltételei	14
NEVELÉSI, GONDOZÁSI PROGRAM	15
1.Nevelő, gondozó munkánk célja	15
2.Nevelő, gondozó munkánk alapelvei	15
2.1.A családi nevelés elsődlegességének tisztelete	15
2.2A gyermeki személyiség tiszteletének elve	16
2.3.A nevelés és gondozás egységének elve	16
2.4.Az egyéni bánásmód elve	16
2.5.A biztonság és a stabilitás elve	16
2.6.Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve	17

2.7.Az egységes nevelő hatások elve	17
3.Pedagógiai programunk	18
3.1.Egészséges testi fejlődés	18
3.2.Személyiségfejlesztés	19
3.3.A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	20
3.4.A képesség kibontakoztatást segítő tevékenységek	20
3.5.A környezeti nevelés a bölcsődében	21
4.Bölcsődénk életének megszervezésének elvei	22
4.1.Családlátogatás	22
4.2.Beszoktatás menete és ideje	22
4.3.Saját kisgyermeknevelő rendszer	23
4.4.Napirend	23
5.Bölcsődénk gondozási-nevelési munkájának főbb helyzetei	24
5.1.Gondozás	24
5.2.Játék	24
5.3.Mozgás	25
5.4.Vers, mese	25
5.5.Mondóka, ének, zene	25
KIEMELT PEDAGÓGIAI PROGRAM	26
1.Művészeti nevelés lehetőségei	26
2.Esztétikai nevelés lehetőségei	27
KIEMELT FELADATOK	27
1.Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása	27
2.Gyermekvédelem a bölcsődében	28
DOKUMENTÁCIÓ	28
KÉPZÉS, TOVÁBBKÉPZÉS	30
1.Továbbképzési terv	30
2.Önképzés	31
MINŐSÉGI MUNKAVÉGZÉS, ELLENŐRZÉS	31
KAPCSOLATOK	32
1.Szülőkkel való kapcsolattartás formái	32
2.A bölcsőde kapcsolatai	33

A BÖLCSŐDE ADATAI

Intézmény neve:	Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde
Intézmény székhelye/telephelye:	7090 Tamási, Béri Balogh Á. u. 1- 3.
Telefon/ fax:	+74 471-141
Mobil:	+36 20 560-8727
Email:	varosibolcsode@freemail.hu
Web lap:	www.aranyerdoovi.hu
Intézmény fenntartója:	Tamási Város Önkormányzata
Az intézmény ellátási területe:	Tamási város közigazgatási területe
Az intézmény ágazati azonosító száma:	851020 (alaptevékenységi szakágazat)
Az intézmény szakmai felügyeleti szerve:	Tolna Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala
A bölcsőde vezetője:	Keszthelyi Katalin
A szakmai program érvényessége:	2016 – 2021

BEVEZETŐ

Bölcsődénk helyi nevelési, gondozási programja:

- „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja”, mint a tartalmi szabályozás legmagasabb szintű dokumentuma,
- az ENSZ Emberi jogok nyilatkozata,
- az ENSZ Egyezmény a gyermek jogairól,
- az Európa Tanács Miniszterek Bizottsága Rec. (2002) 8-as ajánlása a tagállamok számára a napközbeni gyermekellátásról,
- az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- a 14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról,
- 259/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekvédelmi vállalkozói engedélyezésről,
- a pszichológiai és a pedagógiai kutatások eredményei,
- az első életéveknek a későbbi fejlődés szempontjából is meghatározó szerepének elismerése,
- a bölcsődei nevelés-gondozás története alatt felhalmozott emberi és szakmai értékek, ezeken belül is hangsúlyozottan A bölcsődei nevelés-gondozás minimumfeltételei és a szakmai munka részletes szempontjai c. kiadvány (OCSGYVI, 1999), valamint a módszertani levelek, útmutatók, ajánlások, a bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata figyelembevételével készült, mind emellett megtartva intézményünk

szakmai önállóságát, a családok és a fenntartó elvárásaihoz és a helyi lehetőségekhez igazodva.

1. Bölcsődéink minőségpolitikája

Az ellátás során fontosnak tartjuk megteremteni a szükséges optimális személyi és tárgyi feltételeket, melyek együttesen képesek biztosítani az ellátottak, szüleik és az intézményben dolgozók megelégedettségét, valamint az új feladatok felvállalása iránti nyitottságot.

Bölcsődei gondozásunk – nevelésünk célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése családias, derűs légkörben, fizikai és érzelmi biztonság megteremtésével, szeretettel, elfogadással, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével.

Szakembereink szeretetteljes odafordulással segítik, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelően ismerjék meg saját értékeiket, a körülöttük élő „világot”.

Biztosítjuk a feltételét annak, ami életüknek ebben a szakában a legfontosabb: békés, nyugodt, elmélyült játékot, az együtt játszás lehetőségét gyermekekkel, felnőttel egyaránt.

Nevelői munkánk során fontosnak tartjuk a családokkal való együttműködést, kölcsönös bizalmon alapuló korrekt partneri viszony kialakulását szülő és kisgyermeknevelő között.

Feladatunk a meglévő lehetőségek teljes kihasználása, a szakmai célkitűzések legjobb szintű megvalósítása és annak ellenőrzése.

Célunk rugalmasság, kompromisszumkészség, családbarát bölcsőde, számunkra minden gyermek egyaránt fontos.

2. Az intézmény küldetése, missziója

A szülők által ránk bízott gyermekeknek pozitív érzelmekkel teli, elfogadó közösségben kell biztosítani a harmonikus személyiségfejlődését, tudatosan és tervszerűen alakítani azokat a testi, értelmi és szociális képességeket (a szülőkkel együttműködve), amelyek elősegítik az óvodai életbe való beilleszkedést.

A családi élet során felmerülő gyermeknevelési problémáknál is szeretnénk a lehető legtöbb segítséget nyújtani.

A bölcsőde szakembergárdája és dolgozói nyitottak az új feladatokra. Törekszünk arra, hogy szakmai munkánk színvonala folyamatosan emelkedjen.

3. Bölcsődénk pedagógiai hitvallása

Biztonságérzetet nyújtó, érzelemgazdag környezet kialakítása, melyben a gyermek saját képességei szerint fejlődhet, megízlelheti az önfelelt aktív játék örömét, mely képessé teszi a későbbi élet során a kreatív továbbfejlődésre, gazdagodhat élmény és fantázia világa és kialakulhat az esztétikum iránti érzékenysége.

Arra törekszünk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből a körül ölelő világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önállóan gondolkodni tudó emberek váljanak.

Mottónk:

„Az élet értéke nem azon áll, hogy milyen kártyákat kaptunk a sorsból, hanem azon, hogy a rossz osztást jól játsszuk meg.”

(Stevenson)

4. Jövőképünk

Bölcsődénk egy olyan intézmény, ahol a szülők aktív résztvevői a bölcsődei életnek, hiszen egyedülálló ismeretekkel rendelkeznek gyermekükről. Fontosnak tartjuk, hogy a családokkal bizalmon alapuló együttműködés alakuljon ki a gyermek optimális fejlődésének érdekében.

Olyan intézmény munkájának szeretnénk részesei lenni, ahol nyugodt légkör tartalmaz szakmai eredményeket hozhat, melyek együttesen szolgálják a gyermekek, szülők és a szakma érdekeit.

5. Gyermekeképünk

Gyermekképünk a nyugodt, harmonikusan fejlődő, élményekkel teli gyermek, aki képes saját természetes kíváncsisága által tanulni és fejlődni; szeretettel fordul az őt körülvevő világhoz (környezetéhez, felnőttekhez, társaihoz), valamint konfliktusait, életében felmerülő problémáit életkorához mértén megfelelően tudja kezelni, szükség esetén segítséget kérni a megoldáshoz.

6. Kisgyermeknevelő képünk

Közös célunk, hogy kisgyermeknevelőink magatartásában az elfogadás, tolerancia domináljon.

Szakértelmük segítségével a gyermekek mindennapjait színes, fejlesztő hatású játéktevékenységgel töltsék ki. Segítsenek megismerni a gyermeknek önmagát és az őt körülvevő világot. Alapozzák meg a gyermekben a megfelelő viszonyulásokat a világ dolgaihoz (szocializáció, egészségnevelés, környezeti nevelés).

7. Bölcsődéink jellemzői

7.1. A bölcsőde és környezete

Bölcsődéink csendes, nyugodt családi házas környezetben található a Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde intézményének egységeként. A bölcsőde autóval, kerékpárral és gyalogosan, babakocsival is könnyedén, biztonságosan megközelíthető a kisgyermekes családok számára. Távol esik minden nagy forgalmú főútvonaltól. Az intézmény területén hatalmas, ősfákkal szegélyezett park található, mely egészséges, tiszta, esztétikus környezetet biztosít a gyermekeink számára.

7.2. A szolgáltatást igénybe vevők célcsoportja, összetétele és az ellátandó terület

Bölcsődéink ellátandó, szolgáltatási területe Tamási városa, de jellemzően jelentős igény mutatkozik a járás egész területének lefedésére. Hiszen Tamási városa jelentős munkaerő felvevő kapacitással bír a környező településekhez viszonyítva, nagyarányú a munkahely miatt ingázók száma.

A munkanélküliség aránya az elmúlt években csökkent ugyan a közmunka programnak köszönhetően, azonban az elérhető jövedelem alacsony szintje a társadalom jelentős rétegét tartja a létminimumon. Ez érzékelhető a bölcsődébe jelentkező családok esetében is.

Újabb és újabb cégek létesítenek telephelyet, teremtenek munkahelyeket a környezetünkben, azonban egyelőre még jellemző tendencia a családfenntartó szülő külföldön történő munkavállalása. Ezen okból eredően is sok gyermek nevelkedik egyszülős családban.

7.3. Helyzetelemzés

Tamási városban 1 bölcsőde működik 3 csoporttal, melyből 2 csoport állami normatívával támogatott, a 3. csoport pedig teljes egészében önkormányzat általi finanszírozásból fenntartott.

Tamási járásban évtizedek óta egyetlen önkormányzat által fenntartott bölcsődeként folyamatos túljelentkezés tapasztalható intézményünkben. Férőhely miatti elutasításra ritkán kerül sor, azonban ehhez szoros és rugalmas együttműködés szükséges az Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde Óvodai ágazatának kollektívájával. Az édesanyák mielőbbi munkába állását ösztönző szociálpolitikai intézkedéseknek köszönhetően ez a tendencia szemlátomást tovább erősödik.

A társadalmi igények és szükségletek alapján elmondhatjuk, hogy a bölcsődei alapszolgáltatások általában nem elégségesek a XXI. század új kihívásainak szempontjából, a szülők új munkaerő piaci kihívásokkal szembesülnek, a családi élet másképp szerveződik, mint amikor a bölcsőde intézménye bevezetésre került.

A felvételi előjegyzéskor szülői szükséglet felmérő kérdőívet tölthetnek ki a családok, illetve a 2016-17-es nevelési évtől kezdődően, minden évben elégedettségi kérdőív kitöltésére is sor kerül. Mindezen adatok elemzése után figyelembe vesszük az igényeket és szükségleteket melyek alapján is alakíthatjuk, fejleszthetjük szolgáltatásaink körét és színvonalát.

A szakmai programunk is ezekre az igényekre kíván reagálni.

7.4. Az intézmény alapfeladata és egyéb szolgáltatásai

Bölcsődénk, a Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde intézményének részegységeként működik, önkormányzati fenntartással.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében alapfeladata, a személyes gondoskodás keretein belül, a gyermekjóléti alapellátás rendszerében biztosítani 20 hetes kortól 3, illetve 4 éves korig, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében 5, illetve 6 éves korig a kisgyermekek napközbeni ellátását – nevelését, gondozását, felügyeletét, étkeztetését, korai fejlesztését -, bölcsődei alapellátás formájában.

7.5. A szolgáltatás igénybe vételének módja, a szolgáltatásról szóló tájékoztatás formája

Bölcsődénkbe a Tamási városban bejelentett lakóhellyel rendelkező szülők kérhetik gyermekük elhelyezését, amennyiben bejelentett, életvitelszerű Tamási tartózkodási hellyel

rendelkeznek. A bölcsődébe a gyermek 20 hetes korától annak az évnek augusztus 31-éig helyezhető el, amely évben a 3. életévét betölti. Ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.

Bölcsődei ellátás keretében azon gyermekek ellátását biztosítjuk, akiknek szülei, nevelői, gondozói, munkavégzésük, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban-, nappali képzésben való részvételük-, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról gondoskodni nem tudnak.

A bölcsődei felvételnél előnyt élvez különösen az a gyermek:

- ◆ akit egyedülálló szülő nevel,
- ◆ akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma a 3 főt meghaladja,
- ◆ aki családgondozásban részesül, és fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- ◆ akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátást biztosítani nem -, vagy csak részben képes,
- ◆ akit - gyámhatósági határozat alapján – gyámként kirendelt időskorú (a reá vonatkozó nyugdíjkorhatárt elért) hozzátartozója nevel,
- ◆ akinek a szülője jövedelmi helyzete miatt (mert családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegét) az ellátásáról nem tud gondoskodni.

Biztosítani, kell a gyermek bölcsődei ellátását, ha a jegyző – A gyermekek védelméről, és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Tv. 68§ (3) bekezdése értelmében- védelembé vételt rendelt el, és kötelezte a szülőt a bölcsődei ellátás folyamatos igénybevételére.

Nem jogosult bölcsődei ellátásra az a gyermek, akire nézve eltartója gyermekgondozási díjban részesül (kivételt képez az a gyermek, akinek szülője munkavállalás mellett jogosult a Gyed extra folyósítására).

A gyermek bölcsődei felvételét a szülő hozzájárulásával kezdeményezheti: A gyermek felvételét kérheti a szülő, gondviselő, valamint az ő hozzájárulásával a körzeti védőnő, házi gyermekorvos, családgondozó, a korai fejlesztő gyógypedagógusa és a gyámhatóság szakembere.

A bölcsődei beiratkozásokra minden év áprilisában kerül sor. A beiratkozási napokat a helyi sajtóban a fenntartó meghirdeti, illetve az intézmény honlapján közzéteszi.

Üres férőhely esetén a bölcsődei szolgáltatás igénybevétele - a bölcsődei felvétel - egész évben folyamatos.

Bölcsődénkben a beiratkozás utáni felvétel során a szolgáltatásról a szülők tájékoztatást kapnak írásban (házirend, szórólap) és szóban (személyes beszélgetés, szülői értekezlet). A tájékoztatás tartalmazza az ellátás tartalmát és feltételeit; az intézmény által vezetett és az adott gyermekre vonatkozó nyilvántartásokat, valamint az azokba történő betekintés módját; a család és a bölcsőde kapcsolattartásának formáit; a házirendet; a panaszjog gyakorlásának módját, jogokat és az érdekképviselő működését; az érték és vagyonmegőrzés módját; a fizetendő személyi térítési díjat. A tájékoztatást követően az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője megállapodást köt az intézménnyel, melyben egyben nyilatkozik, hogy az általa megadott személyes adatok a valóságnak megfelelnek, és ha abban változás áll be azt köteles jelezni, valamint az ellátásról a tájékoztatást megkapta.

7.6. Bölcsődénk személyi feltételei

Képesítési előírások

A bölcsődében a szakképesítéshez kötött munkakörök a 15/1998 NM. rendelet által előírt végzettségek meglétéhez kötöttek.

Kisgyermeknevelő részére bölcsődevezetői megbízás – eredeti munkaköre meghagyása mellett – határozott időre adható.

A bölcsődében felsőfokú szakmai végzettségnek tekinthető.

Sorszám	Szakképesítés megnevezése	OKJ azonosító
1	Főiskolai csecsemő-és kisgyermeknevelő	BA képzés, diplomát ad
2	Csecsemő-és kisgyermeknevelő – gondozónő	55 8933 01
3	Csecsemő és kisgyermekgondozó	54 5070 01
4	bölcsődei szakgondozó	54 5070 02

A 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről, az intézmény engedélyezett létszámát az alábbiakban határozza meg.

A szakmai munka megfelelő minőségi ellátásához szakembereink felsőfokú szakirányú végzettséggel, szakképesítéssel rendelkező szakgondozónők, gondozónők.

Szakmai feladatellátás

Bölcsődevezető	1 fő
Csecsemő és kisgyermeknevelő-gondozónő	6 fő
Csecsemő és gyermekgondozó Dajka	3 fő

7.7. Bölcsődénk tárgyi feltételei

Intézményünk 32 férőhelyen, 3 gondozási egységben, egységenként 1 csoportszobával és a hozzá közvetlenül kapcsolódó kiszolgáló helyiségekkel, fürdőszobával, gyermeköltözővel rendelkezik. Mint első kora gyermekkori intézmény, biztosítjuk a családban élő, három év alatti kisgyermek – életkorának és egyéni adottságainak megfelelő – napközbeni ellátását, szakszerű gondozását-nevelését.

Feladatunknak tekintjük, hogy a gyermekek fejlődéséhez szükséges biztonságos, gyermekbarát – hangulatos és esztétikus környezetet megteremtjük.

Csoportszobáink alapterülete:

1.csoport: 32 m², ami normál csoportban 8, sajátos nevelési igényű kisgyermekeket is ellátó, teljes integrációban működő csoportban 6 gyermek nevelését teszi lehetővé.

2.csoport: 45 m², ami normál csoportban 12, sajátos nevelési igényű kisgyermekeket is ellátó, teljes integrációban működő csoportban 10 gyermek nevelését teszi lehetővé.

3.csoport: 32 m², ami normál csoportban 8, sajátos nevelési igényű kisgyermeket is ellátó, teljes integrációban működő csoportban 6 gyermek nevelését teszi lehetővé.

A szobák berendezésének fejlesztésekor gyermekközpontú, hangulatos esztétikus kialakításra törekszünk.

Játékkészletünk folyamatos fejlesztésre szorul, de tudatosan tervezzük olyan eszközkészlet kialakítását, mely színes és motiváló, amelyben minden gyermek megtalálja a fejlettségének és érdeklődésének legjobban megfelelőt.

A fürdőszobák közvetlenül kapcsolódnak a csoportszobákhoz és a gyermeköltözőhöz.

A bölcsőde egységenként külön udvarrészrel nem rendelkezik a szabadban történő mozgás és játék lehetőség biztosítását közös udvarrészen oldjuk meg.

Játzókertünk gondozott, ápolt, zöld pázsit és biztonságos mozgástér szolgálja a levegőn való tartózkodás, mozgásigény kielégítésének élményét.

A közétkeztető a korszerű táplálkozási elvek figyelembevételével biztosítja – a bölcsődések és – igény szerint- saját dolgozóink étkeztetését.

A központi étlapot a közétkeztető állítja össze.

NEVELÉSI, GONDOZÁSI PROGRAM

---

1. Nevelő, gondozó munkánk célja

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi / etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával segítsük elő a harmonikus fejlődést.

A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés a cél.

A csoportban gondozható, nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek esetében pedig, minél fiatalabb életkortól kezdve a gondozásba ágyazott fejlesztés formájában segíteni a rehabilitációt és a rehabilitációt. Mindezek segítik az egyenlő esélyekhez jutást, a társadalmi beilleszkedés alapjait.

2. Nevelő, gondozó munkánk alapelvei

2.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve azt, részt vesz a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén törekszik a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására.

Fontos tehát a szülők számára lehetővé tegye az aktív, tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

2.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye / ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg.

A bölcsődei nevelés-gondozás érték közvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul.

2.3. A nevelés és gondozás egységének elve

A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.

2.4. Az egyéni bánásmód elve

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. A gondozónő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermek vallási, nemzetiségi/etnikai, kulturális... stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását.

2.5. A biztonság és a stabilitás elve

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („saját” kisgyermeknevelőrendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását.

2.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve

A gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, az önállóság és az aktivitás tevékenység-specifikusságának, fizikai és pszichés állapottól függésének elfogadása, a gyermek felé irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat.

A biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek meghallgatása, véleményének figyelembevétele, a kompetenciájának megfelelő mértékű döntési lehetőség biztosítása a bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata. A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésformákkal való próbálkozások bátorításával segíti a tanulást.

2.7. Az egységes nevelő hatások elve

A nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben.

Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőttek – a közöttük lévő személyiségbeli különbözőségek tiszteletben tartásával – a gyermek elfogadásában, a kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában, öntevékenységének biztosításában egyetértsenek, az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék.

3. Pedagógiai programunk

Programunk elvárja szakembereinktől a kivárást, a bizalom stratégiájának alkalmazását, mert kiindulópontja olyan határozott, tudományosan megalapozott gyerekkép, amelyben minden kisgyermek – még a diszharmonikus adottságokkal rendelkező is – kíváncsi és érdeklődő, ha ezt a nyugodt, tartalmas környezet lehetővé teszi számára.

Bölcsődei gondozásunk – nevelésünk célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése családias, derűs légkörben, fizikai és érzelmi biztonság megteremtésével, szeretettel, elfogadással, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével.

Programunk alapja a családi nevelés, kiegészítve a különböző szociokulturális háttérből érkező 0-3 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatásának elősegítése. Fejlődjön a gyermek testi, lelki, értelmi érettség terén, váljon alkalmassá az óvodai életre.

3.1. Egészséges testi fejlődés elősegítése

Bölcsődénk egészségnevelésének célja a gyermek egészségkultúráltsági szintjének szükség szerinti emelése, valamint a gyermek saját maga iránti igényességének megalapozása az ezt segítő szokások kialakításával.

Az egészséges életmódra nevelést nem lehet elég korán kezdeni. A gyermekkorban kialakított normák, jó szokások nagyban meghatározzák a későbbi felnőttkori tudatos egészségvédő magatartást. A gyermek az egészséges viselkedési szokásokra a környezetén keresztül, illetve a környezetével együtt nevelhető. A bölcsődés korú gyermekek napjuk nagy részét az intézményben töltik, ezért még nagyobb felelősség hárul az intézmény dolgozóira, az egészséges életmód feltételeinek biztosításában.

Az intézménynek a megfelelő egészségneveléshez biztosítani kell az egészséges környezetet, valamint az egészséges fejlődést elősegítő nevelést-gondozást.

Egészséges táplálkozás

- biztosítani a kornak megfelelő ételeket
- biztosítani a nyugodt légkört
- biztosítani a megfelelő időt
- biztosítani a gyermek számára saját helyet az étkezésnél

Tudatos testápolási szokások

- kialakítani a tudatos testápolási szokásokat a gondozási műveletek során

Rendszeres testmozgás- napi szabad levegőn való tartózkodás biztosítása

- napi testmozgás biztosítása, megfelelő udvari mozgásfejlesztő játék, homokozó, mászóka, bicikli, stb.

Harmonikus életvitel

- rugalmas napirend biztosítása a gyermek szükségleteinek és igényeinek figyelembevételével
- az aktív és passzív időtöltések megfelelő aránya
- a gyermek egészséges lelki fejlődéséhez megfelelő élményanyagot biztosítani
- segíteni a szülőket a neveléssel, gondozással kapcsolatban a gyermek harmonikus fejlődése érdekében

3.2. Személyiségfejlesztés

A személyiségfejlesztés célja a bölcsődében az egyénre szabott optimális személyiségformáló hatású tevékenységek biztosítása. A személyiség széleskörű fejlesztése tudatos és tervszerű pedagógiai módszerekkel.

A bölcsődei nevelés során olyan képességeket fejlesztünk, mely képessé teszi a gyermeket a tanulásra.

A kötetlenség, szabadon választhatóság fontos, a gyermek választ tevékenységi formát érdeklődése szerint.

- a személyiség kibontakozásának segítése sokrétű tevékenység biztosításával
- gyakorlati, értelmi, érzelmi képességek fejlesztése
- a gyermek érdeklődési körét figyelembe vevő fejlesztés
- önállósági törekvések legmesszebbmenőkig való segítése, az ezt biztosító feltételek megteremtése
- alkalmazkodás képességének fejlesztése, segítése
- szociális és individuális értékek közvetítése, a kettő közti egyensúly megtalálásának segítése
- kreativitás segítése lehetőségek biztosításával, valamint a fantázia fejlesztésével
- az érdeklődés megteremtése, fenntartása
- sikerélményhez való juttatás
- kudarcok megelőzése

3.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés célja a bölcsődében a gyermek társadalmi beilleszkedésének elősegítése, a közösségi élet alapjainak megteremtése.

A társas viselkedés, az alkalmazkodás szabályainak első tényleges színtere a bölcsőde. A gyermek itt szembesül először a közösséghez, annak szabályaihoz való alkalmazkodással.

Nagy felelőssége a bölcsődében dolgozó szakembereknek a beilleszkedési nehézségek korai felismerése, és ezek korrigálása megfelelő segítséggel.

Fontos, hogy a beilleszkedési problémáknak ne csak a kirívó magatartással párosuló eseteit vegyük észre, hanem azokat is, mikor egy gyermek a közösség peremhelyzetű tagjává kezd válni, nem vesz részt a közösség életében. Ezek korrigálása ugyanolyan fontos és ugyanolyan nehéz feladat, mint a normaszegő viselkedés megszüntetése.

- viselkedésformák kialakítása az intézményi normarendszer alapján
- az elvárások egyértelmű megfogalmazása, azok betartatása
- következetesség
- a megfelelő egyensúly megteremtése a szabályok és a kötetlenség között
- a teljesítmények ösztönző értékelése dicsérettel
- közös célok kitűzése
- közös alkotások, játékok megszervezése
- különleges alkalmak, színes programok biztosítása, ahol a közösség tagjai a „szürke” hétköznapiakból kilépve lehetnek együtt
- a peremhelyzetű gyermekek közösségbe való bekapcsolódásának segítése
- együttműködésre való lehetőségek megteremtése

3.4. A képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A képességgondozás a meglévő erősségek további fejlesztését jelenti. Az egyes erősségek fejlesztése azért bír rendkívüli jelentőséggel már bölcsődében is, mert hozzájárul mind az egészséges személyiségfejlődéshez, mind pedig a beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítéséhez, valamint nem utolsósorban a szociális hátrányok majdani leküzdéséhez.

Azzal, hogy a gyermek valamely területen megmutakozó „tehetségét” nem hagyjuk figyelmen kívül, hanem biztatjuk ennek fejlesztésére, megerősítjük önbizalmát, javítjuk önészlelését, és az alkotáshoz, tanuláshoz való viszonyát.

- a személyiség kibontakozásának segítése sokrétű tevékenység biztosításával
- gyakorlati, értelmi, érzelmi képességek fejlesztése
- a gyermek érdeklődési körét figyelembe vevő fejlesztés, nevelés
- kreativitás segítése lehetőségek biztosításával, valamint a fantázia fejlesztésével
- az érdeklődés megteremtése, fenntartása
- sikerélményhez való juttatás
- kudarcok megelőzése

3.5.A környezeti nevelés a bölcsődében

A környezeti nevelés élménypedagógia is, mivel a nevelés egyik fontos eszköze, maga a személyesen átélhető élmény.

Célja, hogy a gyermek és környezete között megfelelő összhangot teremtsünk. Ezt elsősorban a gyermek környezettel kapcsolatos ismereteinek bővítésével próbáljuk megvalósítani, mert a megszerzett ismeretek készítetik az egyént a későbbiekben egy tudatos környezettisztelő magatartás tanúsítására. Az ismeretek bővítése mellett nagyon fontos a megfelelő példa biztosítása.

Ismeretek bővítése elméleti szinten

- állatok megismertetése
- növények megismertetése
- időjárás megismertetése
- évszakok jellemzőinek megismertetése
- járművek megismertetése

Ismeretek bővítése gyakorlati szinten

- növények megfigyelése, levelek és termések gyűjtése, játék ezekkel
- állatok megismerése, simogatása
- az időjárás megtapasztalása
- évszakok jellemzőinek megtapasztalása
- járművek megfigyelése
- anyagok megismerése, velük való tevékenykedés

Az ismeretek bővítését gyakorlati szinten a szobai- és az udvari játék tevékenységeinek ideje biztosítja.

A gyermekkel foglalkozó szakembernek nagy felelőssége van abban, hogy ki tudja-e alakítani, meg tudja-e alapozni a gyermekben a környezetért érzett felelősségtudatot. Az állatok és természet megszerettetése az alapja a későbbi környezetbarát (és nem környezetromboló) viselkedésnek.

4. Bölcsődének életének megszervezési elvei

4.1. Családlátogatás

Célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermek otthoni környezetben való megismerése, lehetőleg még a bölcsődei beszoktatást megelőzően. Jó lehetőséget ad az ismerkedésre, a gyermek mélyebb megismerésére az ő biztonságot nyújtó környezetében. A gyermek mélyebb megismerésén túl a szülők további információkat kaphatnak a kisgyermeknevelőktől a bölcsődei életről, pl. a beszoktatás menetéről, az ezzel kapcsolatosan felmerülő problémákról; a napirendről; a játék lehetőség biztosításáról; a bölcsődei nevelésről, gondozásról stb., valamint a gondozónő is tájékozódhat a szülők bölcsődével kapcsolatos elvárásairól.

4.2. Beszoktatás menete és ideje

A beszoktatás terén a szülővel együtt történő, legalább két hetes beszoktatásra törekszünk. Az anya vagy apa jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodást. A beszoktatás kezdeti szakaszában a gyermek édesanyjával vagy más gondviselőjével együtt tölt el rövidebb, hosszabb időt a bölcsődei csoportban. A kisgyermeknevelő a gyermek reakcióit figyelembe véve veszi át az anyától a gondozási műveleteket. A kisgyermek és a nevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékli az adaptáció során fellépő stresszreakciókat (sírás, tiltakozás, szülőhöz való fokozott ragaszkodás stb.)

A beszoktatás előre megtervezett beszoktatási ütemterv alapján történik. A beszoktatás ideje alatt a kisgyermeknevelők munkarendje úgy van kialakítva, hogy az anya bölcsődei tartózkodása idején figyelemmel kísérhesse az anya - gyermek kapcsolatát és minél több információt szerezhesen a gyermek nevelésével, gondozásával kapcsolatosan.

4.3. „Saját kisgyermeknevelő” rendszer

A saját kisgyermeknevelő rendszer a személyi állandóság elvén nyugszik. A saját kisgyermeknevelő szoktatja be a gyermeket a csoportba, személye nem változik a gyermek bölcsődei tartózkodása alatt. A csoport gyermekeinek egy része 6-8 gyermek tartozik egy nevelőhöz. Ezeket a gyermekeket a saját kisgyermeknevelőjük neveli-gondozza, ő kíséri figyelemmel fejlődésüket, arról vezeti a feljegyzéseket.

Így több figyelem jut a gyermekekre, lehetőség nyílik az egyéni bánásmódra, a kisgyermeknevelő jobban megismeri a „saját” gyermeke egyéni igényeit, szokásait, problémáit.

4.4. Napirend

A harmonikus, biztonságot nyújtó bölcsődei élet megteremtéséhez nyújt segítséget a folyamatos és rugalmas napirend, mely egyszerű, a kisgyermek számára könnyen kiismerhető, követhető, kiszámítható. A **folyamatos és rugalmas napirend** kialakításával a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánjuk biztosítani.

A napirendet csoportonként és évszakonként készítik el a kisgyermeknevelők a csoportvezető irányításával. Ehhez igazodva készül el a csoportban dolgozó szakemberek munkarendje.

A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg. A gondozás mellett törekszünk arra, hogy minél több idő jusson a gyermeknek az önálló szabad tevékenységek megélésére, azaz a játéktevékenységre.

5. Bölcsődénnk gondozási- nevelési munkájának főbb helyzetei

5.1. Gondozás

A kisgyermek nevelésének legfontosabb területe a gondozás. Bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A személyes és szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek a kezdetektől aktívan részt vehessen a gondozási helyzetekben, szabadon próbálkozhasson, érezve a nevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét.

A gondozás jelentősen befolyásolja a szokások kialakítását és az önállósodást.

A **gondozási műveletek** (öltözködés, pelenkacsere, WC használat, kézmosás, étkezés) alatt a gyermekek fizikális szükségleteit elégítjük ki elsősorban. Ezekben a helyzetekben a gyermeknek kellő időt és lehetőséget biztosítunk a próbálkozásra, támogató megerősítő magatartással, dicsérettel támogatjuk próbálkozásait, célunk, hogy a gyermek aktív közreműködője legyen a műveleteknek.

5.2. Játék

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, a világ megismerésének eszköze, a fejlődés fontos tényezője. A játék nélkülözhetetlen elemeinek az önkéntességet és a spontaneitást tartjuk. Kisgyermeknevelőink a játék feltételeinek (hely, idő, eszköz) biztosításával, nevelői magatartásukkal támogatják az elmélyült, nyugodt, tartalmas játéktevékenységet, az alkotás örömeinek az átélését. A játék során kialakult konfliktushelyzetekbe csak a legszükségesebb esetekben avatkozunk be.

A személyiség csak társas-közegben fejlődik, melynek elengedhetetlen feltétele a „**játszótárs**” személye. A gondozó-nevelő a játszótárs” egy személy, aki maga dönti el, hogy milyen módszerrel éri el a kívánt célt.

5.3. Mozgás

A szabad mozgástevékenység lehetőségének biztosításával célunk a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése. A feltételek biztosításának szempontjai, hogy a csoportszobákban is legyenek- a lehetőségekhez képest- mozgásra inspiráló eszközök. Változatos eszközökkel és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegyük lehetővé, hogy a mindennapi mozgás örömet jelentsen a gyermekek számára.

5.4. Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésére. A bölcsődében az irodalmi és a népi műveknek egyaránt helye van. Sokféle helyzethez kapcsolódhat, alakulását a gyermek pillanatnyi állapota, igényei befolyásolják. Az irodalmi művek kiválasztásában fontos feladatunk, hogy az anyagot a gyermekek életkori sajátosságaihoz, nyelvi fejlettségéhez, érdeklődéséhez igazítsuk. A napi tevékenység során többször is mondhatunk- a helyzethez illő- mondókát, rövid verset. Ezáltal a gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége.

2-3 éves korban nagy jelentőségű- a testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl- a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege, mert megnyugtatóan hat a kisgyermekre. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókinccs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését.

A versesítés, mesélés, képeskönyv nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény.

5.5. Mondóka, ének, zene

„Zene nélkül nem lehet szépen élni”

Kodály Zoltán

A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, hangulati állapotához igazodó ének, mondóka felkeltik érdeklődését, formálják esztétikai ízlését pozitív érzelmeket kelt, érzelmi biztonságot nyújt.

A dal, zene kifejezi örömünket, bánatunkat. A zene, az ének színesebbé teszi a bölcsődében töltött időt. Keltsük fel a gyermek zene iránti érdeklődését, a zenei anyagokat igyekezzünk az életkoruknak megfelelően válogatni.

A személyes kapcsolatban, játékhelyzetben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket keltenek, örömelményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. A zene belső lökötése, az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Hangszerekkel (dob, csörgő, xilofon) igyekszünk érdekesebbé tenni a lökötések, ritmusok világát.

KIEMELT PEDAGÓGIAI PROGRAM

---

1. Művészeti nevelés lehetőségei

Bölcsődénk pedagógiai hitvallása biztonságérzetet nyújtó, érzelem – gazdag környezet kialakítása, melyben a gyermek saját képességei szerint fejlődhet, megízlelheti az önfelelt aktív játék örömeit, mely képessé teszi a későbbi élet során a kreatív továbbfejlődésre, gazdagodhat élmény és fantázia világa és kialakulhat az esztétikum iránti érzékenysége.

Pedagógiai programunkban kiemelt szakmai célként a gyermekek művészeti nevelését fogalmazzuk meg, melynek elemei ének, vers, mese, képeskönyv nézegetés mellett a vizuális nevelés területei, festés, maszatolás, tépés, gyúrás és más pepecselések, szöszmötölések.

Szándékunk, hogy a vizuális neveléssel a gyermekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatjuk, formálódnak a gyermekek képzetek, gazdagodik élmény- és fantáziaviláguk, tartalmasabbá válnak fogalmaik. Nő önismeretük, önbizalmuk, differenciálódnak a cselekvéshez, s annak tartalmához kapcsolódó érzelmek, fejlődnek alkotóképességeik.

A vizuális tevékenységek révén megismertetjük a gyermekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel. Fejlesztjük az eszközök használatának szokásait.

A tevékenységeket a bölcsődei élet egész napjában folyamatosan szervezzük.

„Aki szereti a szépet, az életet szereti”

(Dr. Hermann Alice)

2. Esztétikai nevelés lehetőségei

A művészeti nevelés, az alkotás vágy nem csak a gyermekeknél, hanem munkatársainknál is nagyon kedvelt szabadidős tevékenység.

Miután szakmai programunkban kiemelt célként a gyermekek művészeti nevelését fogalmazzuk meg, e pedagógiai elvek mentén terveztük nevelési programunk megvalósulásának tárgyi feltételeit.

Az épület adottságai sajnálatos módon nem a legalkalmasabbak a program megvalósítására, de igyekszünk kellő körültekintéssel szervezni az ott folyó tevékenységeket, illetve lehetőség szerint mobilizálható eszközökkel szereljük fel.

A gyermekbarát környezet lehetőséget kínál az esztétikai tevékenységek kibontakoztatására. Lényeges, hogy a kisgyermek a körülötte lévő tárgyakról, azok térbeli elrendezéséről, az anyagok érdekes tulajdonságairól, formájáról, színéről minél több tapasztalatot szerezhessen.

Milyen szempontokat vettünk figyelembe bölcsődénk berendezésénél, a gyermekcsoportok kialakításánál?

Mindenképp szem előtt tartottuk azt a tényt, hogy a környezet hangulatot alakít. A kellemes, szép környezet jó hangulatot teremt. Általános alapelv, hogy ne zsúfoljuk túl a gyermekek környezetét. Fontos, hogy a gyermekeket esztétikus, egymással is harmonizáló tárgyak vegyék körül. Nem a rikító színeket használtuk, a zsúfoltság, színek orgiája feszültséget okoz, jelentéktelenné válnak a tárgyak. Lényeges a változatosság, valamint a kiegészítő-díszítő tárgyak időnkénti cseréje, ezt mi főleg az évszakokhoz is kötöttük. A gyermekeket is bevonhatjuk a környezetük szebbé tételébe.

Még egy szempontot figyelembe kellett vennünk, amit mi felnőttek csak nehezen tudunk megszokni. A kisgyermek csak a szem magasságában elhelyezett dolgokat tudja figyelemmel kísérni. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy magunknak nem dekorálhatunk, de amit a gyermekeknek szánunk, azt az ő szemmagasságukban helyezzük el.

Csak a biztonságot nyújtó, esztétikus környezet, a gyermekek számára elérhető és változatos eszközök, tárgyi feltételek, a vele foglalkozó felnőtt szeretetteljes viszonyulása, az oldott légkör, a pozitív élmény adhat teret a kreatív önkifejezés megjelenésére.

KIEMELT FELADATOK

1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

Bölcsődénk teljes integrációban, normál bölcsődei csoportban vállalja azoknak a gyermekeknek az ellátását, akikről a felvételnél tudható vagy sejthető, hogy fejlődésük eltér az átlagostól. A normál fejlődésű gyermekekkel való együttnevelés csak akkor valósítható meg, ha az integráció nem veszélyezteti sem a sajátos nevelési igényű gyermek, sem a csoport többi tagjának testi épségét és egészséges fejlődését, ezért a sajátos nevelési igényű gyermek csak próbaidő után nyerhet végleges felvételt az intézménybe, kivétel ezalól a védelembevétellel bekerülő gyermek esete.

A sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztését a telephelyhez kijelölt gyógypedagógus, a gyermekek korának törvény által előírt óraszámában, a szakértői bizottság által meghatározott fejlődési területeket érintve végzi. Az elérő fejlődésű gyermekek napközbeni ellátását az integrációban működő csoportok kisgyermeknevelői és /vagy gyógypedagógus asszisztensei végzik, a gyógypedagógussal történő egyeztetés alapján.

A szükséges egyéni fejlesztések a Pedagógiai Szakszolgálat Intézményének épületében között, általa biztosított technikai feltételek között zajlanak.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődését a gyógypedagógus, az erre törvény által előírt dokumentációban rögzíti.

2. Gyermekvédelem a bölcsődében

A gyermekvédelmi feladatokat ellátását a bölcsődében alapvetően „A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló”, 1997. évi XXXI. Tv. szabályozza.

A Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde óvodai intézményegységének gyermekvédelmi felelőse egyben a bölcsőde gyermekvédelmi felelőse.

A gyermekvédelmi feladatokat az ő irányításával, vele munkamegosztásban végzi a bölcsőde.

Feladatok:

- Elsősegélynyújtás készségszintű elsajátíttatása
- A veszélyeztetettség felismerése és jelzése.
- A gyermekbántalmazás jeleinek felismerése, jelzése
A felismerést segítő jelek: - külső jelek, sérülések,
  - a fejlődés elmaradás
  - a gyermek inadekvát viselkedése
  - elhanyagolásra utaló szülői magatartás
- A családtámogatási formák megismertetése.

DOKUMENTÁCIÓ

Bölcsődénk a gyermekek fejlődéséről és a csoportok működéséről tájékozódás céljából, az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazottak alapján dokumentációt vezet. A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a magas színvonalú nevelés, gondozás biztosításának, a gyermekek fejlődésének elősegítése érdekében történik és nem a gyermekek minősítését szolgálja. A dokumentáció vezetésénél fontos szempontnak tartjuk: a tárgyyszerűséget, a hitelességet, az árnyaltságot, a rendszerességet, ill. a folyamatosságot.

A dokumentáció vezetéséhez felvételnél kérjük a szülők hozzájárulását, és tájékoztatjuk őket, hogy kérésükre bármikor betekintést nyerhetnek gyermekük fejlődésének írásban rögzített

menetébe. A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat figyelembe vesszük, a dokumentumokat elzárt helyen tartjuk.

Csoportnapló

A gyermekcsoport napi életének fő történéseit rögzíti, tartalmazza a hiányzók nevét, az aktuális eseményeket a gyermekcsoportban, minden olyan történést, ami az egyes gyermek, vagy a csoport életét befolyásolta. Tartalmazza az adott napra vonatkozó Étlapra való reflexió lehetőségeit, amelynek alapján negyedévente a közétkeztető számára szolgáltatunk visszajelzést.

Első lapjain rögzíti a kisgyermeknevelő a családlátogatás tapasztalatait. **A családlátogatás eseményeit részletesen az erre a célra rendszeresített, azonos elnevezésű nyomtatvány tartalmazza, amit a törzslap betétlapjaként kezelünk.**

A beszoktatás ideje alatti történéseket, a gyermek viselkedését tartalmazza adott gyermekre vonatkozóan. A beszoktatás végén rövid összefoglalást ír a kisgyermeknevelő a beszoktatás tapasztalatairól. **Beszoktatási időszak eseményeit az erre a célra rendszeresített, azonos elnevezésű nyomtatvány tartalmazza, amit a törzslap betétlapjaként kezelünk.**

Gyermek egészségügyi törzslap

Havonta valamennyi fejlődési területre vonatkozóan foglalja össze a kisgyermeknevelő, a gyermek adott fejlettségi szintjére vonatkozó megfigyeléseinek tapasztalatait.

Üzenő füzet

A család és a bölcsőde kapcsolattartásának egyik írásos formája. A szülőket tájékoztatja a gyermek bölcsődei életének történéseiről, fejlődéséről. Igazából nem egyirányú bejegyzések adják igazi tartalmát, jó ha a szülő is válaszol, informálja a kisgyermeknevelőt gyermeke otthoni életének történéseiről.

KÉPZÉS, TOVÁBBKÉPZÉS

Azok a szociális vagy gyermekvédelmi intézményben dolgozó, személyes gondoskodást végzők, akik a tevékenységüket főállásban, munkaviszonyban, vagy közalkalmazotti jogviszonyban végzik, és a képesítési előírásoknak megfelelő szakképesítéssel rendelkeznek, továbbképzésre kötelezettek, melyet a 1993. évi III. Törvény szabályoz, a részletes szabályokat a 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet tartalmazza.

A képzési ciklus alatt felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 továbbképzési pontot kell megszerezni.

A házi továbbképzések mellett ilyen módon biztosítható a szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültsége.

A továbbképzési időszak tartama: 5 év.

A továbbképzéssel kapcsolatos munkáltatói feladatok:

- Jogsabályok naprakész ismerete
- Működési nyilvántartásba vétel
- Változás vagy törlés bejelentése
- Dolgozók tájékoztatása a továbbképzési kötelezettségről, az elérhető továbbképzési programokról
- Továbbképzési terv készítése, folyamatos figyelemmel kísérése, korrigálása, végrehajtásának biztosítása
- A továbbképzési normatíva tervszerű felhasználása
- A továbbképzésen résztvevők helyettesítésének megoldása, a zavartalan munkavégzés biztosítása

1. Továbbképzési terv

A munkáltató feladata a továbbképzési terv készítése. A továbbképzési terv tartalmi elemeit a 9/2000. (VIII.4.) SZCSM. rendelet 15.§ (2) bekezdése határozza meg.

A Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde továbbképzési tervének felelőse a bölcsődevezető.

A továbbképzési terv mellett pénzügyi tervet is kell készíteni, melynek felelőse a Bölcsőde vezetője.

2.Önképzés

A munkájára igényes szakember a továbbképzéseken való részvételen felül is rendszeresen képezi magát. Ehhez a bölcsőde biztosítja a szakmai folyóiratok beszerzését, jogszabályokat értelmező kiadványokat, Internet használatának lehetőségét, audiovizuális eszközöket, valamint a folyamatosan fejlődő szakmai kiskönyvtárat.

MINŐSÉGI MUNKAVÉGZÉS, ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉSRENDSZERE

A bölcsődei nevelésben-gondozásban minőségnek nevezzük az ott folyó munka azon jellemzőit és sajátosságait, amelyek biztosítják az elhelyezett gyermekek egészséges fejlődését, az életkori sajátosságoknak és egyéni igényeknek megfelelő bánásmódot, a gyermekközpontúságot.

Feladatok:

A bölcsődék működését szabályzó dokumentumokban foglaltaknak megfelelő munkavégzés (Alapprogram, az intézmény szakmai programja, A bölcsődei gondozás minimumfeltételei és a szakmai munka részletes szempontjai, SZMSZ, belső szabályzatok).

- ◆ Az elvégzett munka rendszeres és igényes dokumentációja.
- ◆ A szülők elvárásainak megismerése, kompetenciájuk biztosítása, új együttműködési formák keresése.
- ◆ A működés tárgyi feltételeinek javítása érdekében pályázati lehetőségek keresése .
- ◆ A dolgozók érdekeltté tétele a minőségi munkavégzésben:
- ◆ értékelési és jutalmazási rendszer kidolgozása.

A **belső ellenőrzés** legfontosabb feladata a bölcsődében folyó gondozás-nevelés hatékonyságának nyomon követése, a szükséges korrekciók elvégzése. A bölcsődei csoportban dolgozók munkáját legalább évente egy alkalommal értékelni kell, az ellenőrzés tapasztalatait ismertetni kell az érintett dolgozóval, akinek joga van arra írásban észrevételt tenni.

A szülői elégedettséget évente **szülői elégedettségi** kérdőív formájában mérjük.

KAPCSOLATOK

1.1. Szülőkkel való kapcsolattartás formái

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása. Az együttműködés kölcsönös, a gyermekről való gondoskodás közben a gondozónőnek figyelembe kell vennie az otthoni egyéni szokásokat.

A szülőkkel való együttműködés legalapvetőbb formája a **napi beszélgetések, tájékoztatások.**

A folyamatos tájékoztatás eszköze a rendszeresen vezetett **üzenő füzet**, mely tartalmazza a gyermekre vonatkozó aktuális és fontos információkat, a gyermek aktuális fejlettségi állapotát.

A **hirdetőtáblán** az általános, minden családot érintő aktuális programokról, változásokról, fontos tudnivalókról tájékoztatjuk a szülőket.

A **szülői értekezlet** elsősorban az általános, minden családot érintő nevelési kérdések megbeszélésére, a bölcsődei élet megismertetésére nyújt segítséget.

A **kiscsoportos szülői megbeszélések** már lehetőséget adnak a közvetlenebb, az adott csoportot érintő kérdések megvitatására, hiszen a csoport kisgyermeknevelőinek vezetésével történik, a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témáról. A közös beszélgetés, egymás meghallgatása segít a szülői kompetencia megtartását.

A szülői közösség képviselői segítik munkánkat, közvetítik a szülők jelzéseit, részt vesznek a bölcsőde programjainak szervezésében. (**érdek képviseleti fórum**)

Szervezett programok: klub jellegű fórum találkozók, beszélgetés a bölcsődeorvossal, igény szerinti szakemberekkel. Belső, zárt programok: Farsangolás, születésnapok. Családi programok: adventi készülődés, mézeskalácssütés, anyák napja, „apák napja”(májusfa állítás, környezet rendezés, barkácsolás), nyár köszöntő kerti mulatság. Egységes óvoda-bölcsődei nyílt rendezvények: Kiszé-nap, gyermeknap.

A bölcsőde rendezvényei

Intézményünk sajátos, a családokat támogató funkciót vállal fel. Ennek jó eszközei a közös rendezvények, ünnepek szervezése, mely segíti a bizalom és pozitív kép kialakulását a bölcsődénkről.

A rendezvények időpontja tervezett, a szülők számára ismert. A programok gyakoriságukban, témájukban a helyi adottságokhoz, igényekhez, szükségletekhez igazodnak. Fontosnak véljük, hogy a szülőket aktívan bevonjuk a programok szervezésébe, lebonyolításába.

A programokról fényképes emlékeztetők készülnek, amelyek megjelennek az intézmény honlapján is.

Honlap elérhetősége: **www.aranyerdoovi.hu**

2. A bölcsőde kapcsolatai

Belső kapcsolatrendszer

- ◆ Rendszeren belül folyamatos kapcsolat a többi intézménnyel.
- ◆ Szükség esetén fejlesztőpedagógus, pszichológus igénybevétele.
- ◆ Pedagógiai szakértő, szaktanácsadó – belső továbbképzés, esetmegbeszélés
- ◆ Érdek-képviseleti Fórum rendszeres összejövetelei, tájékoztatás

Külső intézményekkel való kapcsolatok

- ◆ Bölcsődeorvossal és a védőnői szolgálattal.
- ◆ társult óvodával a meglévő jó kapcsolat további ápolása, tapasztalat és információ csere- illetve számos, közös intézményi program keretében,
- ◆ fenntartó önkormányzat munkatársaival,
- ◆ Pedagógiai Szakszolgálattal,
- ◆ a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal,
- ◆ az illetékes Szociális és Gyámhivatallal,
- ◆ Magyar Bölcsődék Országos egyesületének vezetőjével,
- ◆ Bölcsődék Demokratikus Szakszervezetével.

AZ IGÉNYLŐK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

A bölcsődei ellátás kérelmezésekor annak feltételeiről a gyermek törvényes képviselőjét minden esetben tájékoztatni kell.

Az ellátás során biztosítani kell az egyenlő bánásmódhoz, az élethez, emberi méltósághoz, faji-, vallási hovatartozáshoz való jogot a gyermeknek, és a családjának is.

Az ellátást igénybe vevő családját megilleti a személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Különösen a gyermekeket, akik életkoruknál fogva kiszolgáltatottak.

A szülőknek joguk van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez.

Az igénylő családok számára ismertté kell tenni a gyermekjogi képviselő, valamint a gyermekvédelmi felelős nevét, elérhetőségét, és hivatali idejét.

A gyermekjogi képviselő a személyes gondoskodást nyújtó ellátást biztosító intézményi elhelyezést igénybe vevő számára biztosít segítséget jogai gyakorlásában.

A gyermekvédelmi felelős preventív családvédelmi munkájáról a szülőket tájékoztatni kell.

Az intézményben nem állhat alkalmazásban olyan személy, akivel szemben a Gyermekvédelemről, és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény kizáró tényezője áll fenn.

Az alaptörvény nemzeti eszméi valamennyi dolgozó számára ismerttetve vannak.

Ezen alaptörvény rendelkezései az intézmény alkalmazotti közösségeiben érvényesek, írott formában is elérhetőek.

Az intézmény dolgozóit, és vezetőjét panasztétel esetén – a kivizsgálási időszak végéig - megilleti munkáltatójuk, és fenntartójuk védelme.

A dolgozók magánéletének védelme, a személyes adataik kezelésében mérvadó.

A család, és a házasság intézményének védelme az alkalmazotti közösség munkaszervezése során figyelembe veendő tényező.

Különös védelem illeti meg a várandós anyát, a kisgyermeket nevelő anyát a munkahelyen.

A dolgozók érdekeinek figyelembevétele nem befolyásolhatja hátrányosan a bölcsődei ellátásban részesülő kisgyermek érdekeit.